

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“อนุสาสนีปาฏิหาริย — คำพร่ำสอนเป็นอัศจรรย์, อนุสาสนีปาฏิหาริย์”

อนุสาสนีปาฏิหาริย อ่านแบบภาษาบาลีว่า อะ - นุ - สา - สะ - นี - ปา - ตี - หา - ริ - ยะ มาจากคำว่า **อนุสาสนี** (คำพร่ำสอน, คำที่สอนบ่อยๆ) กับคำว่า **ปาฏิหาริย** (อัศจรรย์, ทำจัดสิ่งที่ตรงกันข้ามได้) รวมกันเป็น **อนุสาสนีปาฏิหาริย** แปลว่า **คำพร่ำสอนเป็นอัศจรรย์** หรือทับศัพท์เป็น **อนุสาสนีปาฏิหาริย์** แสดงถึงความเป็นจริงของพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นสิ่งที่อัศจรรย์อย่างยิ่ง เกื้อกูลให้ผู้ฟังผู้ศึกษา จากที่มากไปด้วยกิเลสประการต่างๆ มีโลภะ โทสะ โมหะ เป็นต้น สามารถขัดเกลาละคลายจนสามารถกำจัดหรือดับกิเลสได้ตามลำดับขั้น เป็นคำสอนที่นำอัศจรรย์อย่างแท้จริง

พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทิกนิบาต สังคารวสูตร แสดงถึงอนุสาสนีปาฏิหาริย์ ไว้ว่า

“ดูกร พราหมณ์ ก็ อนุสาสนีปาฏิหาริย์ เป็นไฉน?

ดูกร พราหมณ์ ภิกษุบางรูปในธรรมวินัยนี้ พร่ำสอนอยู่อย่างนี้ว่า จงตรีกอย่างนี้ อย่าได้ตรีกอย่างนี้ จงมนสิการ (ใส่ใจ) อย่างนี้ อย่าได้มนสิการอย่างนี้ จงละสิ่งนี้ จงเข้าถึงสิ่งนี้อยู่ ดูกร พราหมณ์ นี้เรียกว่า อนุสาสนีปาฏิหาริย์”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมในแต่ละครั้ง เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่สัตว์โลกอย่างแท้จริง เพียงพอแก่ผู้ที่สามารถจะเข้าใจได้ พระองค์ไม่ได้ทรงบังคับให้ผู้นั้นผู้นี้มานับถือพระองค์ แต่พระองค์ทรงแสดงธรรม เพื่อให้ผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษา มีการพิจารณาไตร่ตรอง เห็นด้วยตนเองตามความเป็นจริง เกิดปัญญาเป็นของตนเอง อย่างเช่น ทรงแสดงว่าสภาพธรรมใดที่มีโทษก็ควรละทิ้งความติดข้อง ความโกรธ ความหลง ความแฆงดี และสภาพธรรมใดที่ไม่มีโทษ คือความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลง ความไม่แฆงดี เป็นธรรมที่ควรอบรมเจริญให้มีขึ้นในชีวิตประจำวัน เมื่อได้ฟังได้พิจารณาเข้าใจตามความเป็นจริงแล้ว จากที่เคยเป็นผู้มากไปด้วยอกุศลประการต่างๆ ก็สามารถที่จะละคลายอกุศล ขัดเกลากิเลสของตนเอง และอบรมเจริญธรรมฝ่ายดีเพิ่มขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งหมดของพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง เป็นไปเพื่อความเข้าใจสภาพธรรมที่มีจริงตามความเป็นจริง

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นอนุสาสนีปาฏิหาริย์ เป็นคำสอนที่น่าอัศจรรย์อย่างยิ่ง เป็นคำสอนของบุคคลผู้ที่ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาตลอดระยะเวลาสี่อสงไขยแสนกัป เป็นระยะเวลาที่นานมาก เพื่อที่จะตรัสรู้ธรรมตามความเป็นจริง และไม่ใช่เพียงเพื่อตรัสรู้เฉพาะพระองค์เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น แต่ทรงมีพระมหากรุณาที่จะทรงแสดงพระธรรมเกื้อกูลให้สัตว์โลกได้เข้าใจถูกเห็นถูกตามพระองค์ด้วย ดังนั้นพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง จึงทำให้ผู้ได้ฟังได้ศึกษา

จากที่เคยเต็มไปด้วยกิเลสประการต่างๆ มีโลภะ โทสะ โมหะ เป็นต้น สามารถรู้แจ้งอริยสัจธรรม ถึงความเป็นพระอริยบุคคล ดับกิเลสตามลำดับขั้นได้ สูงสุดคือถึงความเป็นพระอรหันต์ หมดจจาก กิเลสโดยประการทั้งปวง ซึ่งถ้าไม่ได้อาศัยพระธรรม จะเป็นอย่างนี้ไม่ได้เลย

จะเห็นได้ว่าในชีวิตประจำวัน แต่ละคนก็มีกิเลสมากด้วยกันทั้งนั้น เพราะเคยได้สะสมมา นานแสนนานในสังสารวัฏฏ์ กิเลสเมื่อได้เหตุได้ปัจจัยก็เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่ และเกิดขึ้นบ่อยมากเกือบ จะตลอดเวลาที่ว่าได้ เพราะถ้ากุศลความดีประการต่าง ๆ ไม่เกิดขึ้นแล้ว ก็เป็นโอกาสของอกุศล ที่จะเกิดขึ้น ครอบงำจิตใจตลอดเวลา

ตราบไต่ที่ยังไม่ได้ดับกิเลสได้อย่างเด็ดขาด ย่อมมีปัจจัยให้เกิดอกุศลจิตขึ้นได้ ในขณะที่อกุศลจิต เกิดขึ้นนั้น กิเลสก็เกิดพร้อมกับอกุศลจิตในขณะนั้น เพราะจิตเป็นอกุศลได้ ก็เพราะประกอบด้วย กิเลสประการต่างๆ มีโลภะ เป็นต้น โดยไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตนเลย มีแต่ธรรมเกิดขึ้น ทำกิจหน้าที่เท่านั้น, ขณะที่อกุศลจิตเกิด ขณะนั้นกุศลจิตไม่เกิด ปัญญาไม่เกิด ไม่ยอมปล่อยให้จิต เป็นกุศลเลย และอกุศลจิตก็เกิดมากด้วยในชีวิตประจำวัน เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าไม่ได้อาศัยพระธรรม ก็จะไม่รู้เลยว่าตนเองเป็นผู้มีกิเลสมากแค่ไหน เมื่อไม่รู้กิเลสตามความเป็นจริง ก็ไม่สามารถละกิเลส ไตๆ ได้เลย การที่จะเข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริงได้นั้น ก็ต้องฟังพระธรรม เพราะ บุคคลผู้ที่เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดง ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรม ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องก็จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

ถ้าเป็นผู้ที่ได้สะสมเหตุที่ดีมา เห็นประโยชน์ของการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรม อบรมเจริญ ปัญญาในชีวิตประจำวันเพื่อขัดเกลากิเลสของตนเอง ก็จะทำให้จากที่เคยเป็นผู้มีอกุศลมาก จากที่เป็นอกุศลบ่อยๆ เนื่องจาก กาย วาจา ใจ ที่เป็นไปกับอกุศลเสียเป็นส่วนใหญ่ ก็จะค่อยๆ น้อมไปใน ทางที่เป็นกุศलयิ่งขึ้น เห็นประโยชน์ของกุศลธรรมมากยิ่งขึ้น ขัดเกลากิเลสมากขึ้น ได้รับประโยชน์จาก พระธรรมมากยิ่งขึ้น จากที่เป็นอกุศล แล้วค่อยๆ มีกุศลจิตเกิดขึ้น โดยที่ไม่มีตัวตนที่จะไปทำ อะไรได้ แต่จะต้องอาศัยการอบรมเจริญปัญญา ฟังพระธรรมให้เข้าใจ เมื่อปัญญาเจริญขึ้นไป ตามลำดับ ก็ย่อมจะอุปการะเกื้อกูลให้ธรรมฝ่ายดีค่อยๆ เจริญขึ้นด้วย กล่าวได้ว่า สภาพ ธรรมที่ดีงาม ย่อมคล้อยไปตามความเข้าใจพระธรรม

จึงแสดงให้เห็นตามความเป็นจริงว่า พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ดีแล้วเท่านั้น เป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด และมีค่ายิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ที่จะทำให้ผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษา มีความเข้าใจถูกเห็นถูก เป็นไปเพื่อการขัดเกลากิเลสของตนเองจนกระทั่งสามารถดับกิเลสทั้งหลายได้ในที่สุด เพราะฉะนั้น จึงควรอย่างยิ่งที่ทุกคนจะได้ฟังพระธรรมศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญา ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีความ สำคัญสำหรับชีวิต เพื่อขัดเกลากิเลสของตนเองให้เบาบางลงจนกว่าจะมีปัญญาคมกล้าสามารถดับกิเลส ทั้งหลายได้ในที่สุด ซึ่งจะต้องเริ่มสะสมปัญญาตั้งแต่ในขณะนี้ โดยที่ไม่ขาดการฟังพระธรรมเป็นปกติ ในชีวิตประจำวัน บุคคลผู้ที่มีปัญญาเท่านั้น ที่จะได้รับประโยชน์จากอนุศาสน์ปาทิหาริย์ของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร . ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗